

her i Salen have hidtil taget meget Hensyn til, hvad der er kommet frem fra den Side angaaende dette Lovforslag, og det sidste, der er kommet derfra, er, saavidt jeg kan skønne, en indtrængende Anmodning til Regeringen og Lovgivningsmagten om at fremme Lovgivningen i Retning af at tillægge og forhindre Stridigheder mellem Arbejdsgivere og Arbejdere saaledes, at man bygger videre paa de bestaaende faglige Organisationer. Der siges udtrykkelig i denne Henvendelse, at man „fastholder“ Ønsket om, at det maa ske saaledes, og dette vil altsaa sige, at Fællesrepræsentationen har samme Opfattelse som jeg af den Skrivelse, der i sin Tid afgav til Indenrigsministeriet om denne Sag, og som blev drøftet her, da Sagen var for tidligere. Da var der Tvivl om, hvorledes denne Skrivelse skulde forstås. Efter den Udtalelse, der nu er kommen fra Fællesrepræsentationen, synes jeg ikke, der kan være stor Tvivl om, hvorledes man skal forstå den.

Jeg tror nu ikke, at der virkelig er nogen Trang til en saadan Lov som den, der her foreslaas; saa vidt jeg forstod, mente ogsaa det ærede kongevalgte Medlem (S. N. Hansen) det samme. For at der skulde være Trang til en saadan Lov, synes jeg dog, at man skulde kunne mærke, at der var mange Retsfager, der trængte til en saadan hurtig Afgørelse paa den her foreslaaede Maade; men det har jeg ikke kunnet komme under Bejr med, at der fandtes i vort Land. Der er overordentlig saa Sager mellem næringsdrivende og deres Arbejdere. Det gør formelig Opsigt, naar en Arbejdsgiver har en Retsfag med sine Folk. Det er dem, der bestæftige Tusinder, og som mange har igennem i en hel Menneskealder, aldrig have haft nogen Retsfag, eller hos hvem der blot har været Tale om en Begyndelse til en Retsfag mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne. — Loven vil blive en Overraskelse for mange, og det bør den ikke blive. Der er mange Haandværkere, som staa aldeles uforstaaende over for den. Indtil det sidste Aars Tid have Haandværkerne og de industridrivende bestæftiget sig grumme lidt med denne Sag. Men deres Interesse er bleven vaakt noget for den ved de Møder, der i den senere Tid have været holdte om den, og endelig ved Fællesrepræsentationens sidste Udtalelse, der er klarere end den tidligere. For mig staa det saaledes, at denne Lov egentlig er en Undtagelseslov; det er en Lov, der bliver gældende kun for de næringsdrivende og deres Arbejdere og ikke for det almindelige Land. Det er, som om de næringsdrivende, der bestæftige Arbejdere,

det være sig i Dagløn eller ved Affordarbejde, ere slettere Mennesker, mindre moraliske over for deres Arbejdere end andre Arbejdsgivere, og det kan jeg paa ingen Maade indrømme. Jeg synes, at det er vel meget at ville byde de næringsdrivende en Lov som denne, hvorved Arbejdsgiverne kun kunne tabe og Arbejderne kun vinde; thi selv om Arbejdsgiveren vinder Sagen, vil han yderst sjældent kunne faa noget fra Arbejderne; og derfor vil han her ligesom andre Steder, hvor man har saadanne Arbejdsretter, undlade at søge en Arbejder, selv om han havde god Grund til at søge Erstatning for, hvad denne havde forbrudt mod ham.

Det er sagt her i Salen, at denne Lov maatte betragtes som et Forsøg paa at bringe et andet Fundament for Samarbejde til Veje mellem Arbejdsgivere og Arbejdere. Det forekommer nu mig, at det er uvoveligt at gøre „et Forsøg“ med noget saadant. Man maa hellere vente noget, indtil man kan faa lidt mere fast Grund under Fødderne, og vide, hvor man staa, at det ikke skal gaa saaledes, at man fortryder, hvad man har gjort; thi det vil være overordentlig vanskeligt, naar der en Gang er givet en saadan Lov, saa at hale ind paa den igen. Jeg kunde derfor ønske, at der maatte blive indhentet Oplysninger fra Steder, hvor saadanne Arbejdsretter ere og i nogen Tid have været i Virksomhed, for at man derigennem kunde faa noget at rette sig efter. Det vilde Sagen slet ikke have nogen Støtte af; tværtimod, jo klarere noget saadant kunde staa, desto heldigere vilde det være for alle Parter. I det Udvalg, der var nedsat i Fjor, ønskede jeg, at man vilde søge saadanne Oplysninger, men det var der ikke tilstrækkelig Stemning for — jeg vil dog med det samme oplyse om, at Udvalget ikke ved den Lejlighed var fuldtalligt — og ligeledes ønskede jeg, at der skulde staves Oplysninger, saavel her fra Kjøbenhavn som fra de større Kommuner, hvor man kunde tænke sig, at der vilde blive oprettet Arbejdsretter, om, hvor mange Sager af den Art der i en vis Arrække, f. Eks. 3 Aar, havde været ved de civile Retter; thi alt saadant noget vilde jo være oplysende. Heller ikke det fik jeg Flertal for, og det maa jeg naturligvis finde mig i; denne Meddelelse synes jeg ikke, at jeg behøver at tilbageholde. Men den Medsart har naturligvis ikke afholdt mig fra at gøre, hvad jeg kunde for at staffe Oplysninger, der kunde være vejledende for mig og for dem, der brød sig om at faa saadanne Oplysninger, naar de vare paalidelige, og disse vise, at der er andre, der ere lige saa enfoldige som jeg og kunne ønske Oplysnin-